

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců Mgr. Jiřího Gottwalda a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: **P. N.**
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov
P. O. Box 1, 789 53 Mírov
zastoupen advokátem Mgr. Filipem Wágnerem
sídlem Olšanská 2643/1a, 130 00 Praha

proti
žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje**
sídlem tř. Kosmonautů 189/10, 771 36 Olomouc

o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalované při vyřizování žádosti o poskytnutí informace,

takto:

- I. Žalovaná je **povinna** rozhodnout o žalobcově žádosti o informace podané u žalované dne 13. 12. 2017 do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před soudem

1. Žalobce požádal dne 13. 12. 2017 žalovanou podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“), o sdělení data poslední změny souboru „*FANTASI KNIHA 2.doc*“, který se nacházel mezi soubory zajištěnými z počítače v trestním řízení vedeném proti žalobci pod sp. zn. X.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

Žalovaná přípisem ze dne 5. 1. 2017 (pozn. soudu: zjevně mělo jít o rok 2018), č. j. X, žalobci sdělila, že „*datové nosiče se zajištěnými soubory byly součástí předmětného spisového materiálu a jako takové byly odeslány se spisovým materiálem k příslušnému soudu. Kopie (obrazy dat) byly uchovávány pouze po dobu 1 měsíce. Požadované informace tedy s ohledem na faktický stav nelze poskytnout, neboť povinný subjekt těmito informacemi nedisponuje*“.

2. Žalobce proti postupu žalované brojil stížností podle § 16a odst. 1 písm. b) informačního zákona, v níž jednak namítal, že při neposkytnutí informace měla žalovaná vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti, a dále uvedl, že alespoň kopii spisu by žalovaná měla mít k dispozici, popř. si měla tuto informaci vyžádat od policejního útvaru, který zpracoval odborné vyjádření, jehož přílohou byl datový nosič (Blu-ray disk) obsahující předmětný soubor. Ministerstvo vnitra však rozhodnutím ze dne 8. 3. 2018 postup žalované podle § 16a odst. 6 písm. a) informačního zákona potvrdilo s odůvodněním, že z přípisu žalované bylo zřejmé, jakým způsobem žádost vyřídila, byť o tom nevydala formalizované rozhodnutí. Podle ministerstva žalovaná skutečně požadovanými informacemi nedisponovala, neboť spis v uvedené trestní věci byl zaslán příslušnému soudu. Dále dodalo, že žalobci nic nebrání získat požadované informace nahlédnutím do tohoto spisu.
3. Dne 16. 3. 2018 podal žalobce proti rozhodnutí ministerstva žalobu, kterou po poučení soudu změnil na žalobu nečinností směřující přímo proti povinnému subjektu. V žalobě žalobce uvedl, že žalovaná svévolně odírá požadovanou informaci poskytnout a její sdělení je plné lživých informací. Především však žalované v žalobě a jejím doplnění ze dne 13. 8. 2021 vytkl, že při vyřizování jeho žádosti nepostupovala v souladu se zákonem, podle něhož měla jeho žádosti vyhovět, postoupit jí příslušnému subjektu k vyřízení, nebo ji rozhodnutím odmítnout, nikoli ji vyřídít neformálním přípisem. Požadoval proto, aby soud přikázal žalované o jeho žádosti ze dne 10. 12. 2017 rozhodnout. V doplnění žaloby ze dne 24. 8. 2021 žalobce uvedl, že žalovaná požadovanými informacemi s ohledem na její povinnost uchovávat datové soubory disponovat musela, a proto je také byla povinna žalobci poskytnout.
4. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout. Zdůraznila, že nikdy netvrdila, že datový nosič, na němž je obsažen soubor „*FANTASI KNIHA 2.doc*“ neexistuje, nýbrž že podstatou jejího sdělení ze dne 5. 1. 2018 byla informace o tom, že byl celý spis i s přílohami, tj. i předmětným Blu-ray diskem, odeslán příslušnému soudu a že žalovaná nedisponuje ani kopií, z níž by byla požadovaná informace zjistitelná, přičemž o její získání se snažila. Požadovanou informaci proto nebyla s to žalobci fakticky poskytnout. Dále žalovaná uvedla, že forma neposkytnutí informace nemá na meritum věci vliv. Upozornila také na skutečnost, že institut postoupení žádosti jinému povinnému subjektu informační zákon nezná. Závěrem žalovaná uvedla, že zdůvodňuje-li žalobce svůj závěr, že žalovaná musí požadovanou informaci disponovat, odkazem na skartační doby spisů, pak nepřipadně argumentuje skartačními lhůtami samotných trestních spisů.
5. V podání ze dne 23. 5. 2022 žalobce soudu sdělil, že až nyní požadovanou informaci zjistil.
6. U ústního jednání setrvali účastníci na svých stanoviscích. Žalobce objasnil, že požadované informace získal v dubnu či květnu 2022 od soudu v rámci řízení o povolení obnovy jeho trestního řízení. Žalovaná potvrdila, že sama žalobci informaci neposkytla.

II. Posouzení věci krajským soudem

7. Krajský soud po zjištění, že žaloba byla podána včas a je přípustná [žalobce bezvýsledně uplatnil prostředek ochrany pro nečinnost v podobě stížnosti dle § 16a odst. 1 písm. b) informačního zákona] při svém rozhodování vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době jeho rozhodnutí podle § 81 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
8. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. *ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.*
9. Povinnost poskytovat informace se dle informačního zákona vztahuje na veškeré informace, které se vztahují k působnosti povinného subjektu (§ 2 odst. 1 informačního zákona), což jsou v případě orgánů veřejné správy zpravidla veškeré informace, jimiž reálně disponují (rozsudek NSS ze dne č. j. 1 As 29/2009-59). V dalším výkladu soud záměrně pomíjí pro tuto věc irelevantní způsoby nakládání s neúplnými či jinak vadnými žádostmi dle informačního zákona.
10. V případě, že se informace nevztahuje k působnosti povinného subjektu, tento žádost odloží a tuto skutečnost sdělí do 7 dnů ode dne doručení žádosti žadateli [§ 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona]. V ostatních případech povinný subjekt nejprve zkoumá, zda požadovanou informaci fakticky disponuje, a pokud nikoli, zda má zákonnou povinnost jí disponovat. V takovém případě musí povinný subjekt vyvinout jistou míru úsilí, aby požadovanou informaci našel, popř. vytvořil (srov. rozsudky NSS ze dne 7. 4. 2015, 6 As 136/2014-43, č. 3223/2015 Sb. NSS, či ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 As 141/2011-67). Následně se povinný subjekt zabývá tím, zda v poskytnutí požadované informace žadateli nebrání některá ze zákonných výluk. Těmi jsou jednak v § 2 odst. 3 a 4 informačního zákona vymezené případy informací, na něž se informační zákon vůbec nevztahuje (informace o údajích vedených v centrální evidenci účtů; informace, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví; informace, jejichž poskytování komplexně upravuje zvláštní zákon, či dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací), a dále výluky upravené v § 7 až 11 informačního zákona. Těmto v zákoně výslovně upraveným výlukám pak judikatura staví naroveň i faktické důvody bránící poskytnutí informace, jimiž se rozumí jednak neexistence požadované informace (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2008, č. j. 2 As 71/2007-56), a dále situace, kdy sice informace objektivně existuje, avšak povinný subjekt ji nemá k dispozici. Při existenci kterékoli z uvedených výluk, tj. jak těch v zákoně výslovně uvedených, tak těch faktických, je povinný subjekt povinen vydat podle § 15 odst. 1 informačního zákona rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Ve všech ostatních případech je povinný subjekt povinen žadateli informaci do 15 dnů ode dne podání žádosti poskytnout (buď přímo, nebo odkazem na zveřejněnou informaci). Oba uvedené způsoby vyřízení žádosti lze pochopitelně kombinovat, tj. informaci z části poskytnout a z části žádost odmítnout.
11. V posuzované věci lze situaci shrnout takto: žalovaná nepopřela, že se požadovaná informace vztahuje k její působnosti a že jí i v minulosti disponovala, avšak sdělila žadateli, že v současnosti již touto informací nedisponuje, neboť je tato součástí spisu, který se nachází u jiného orgánu veřejné správy, přičemž žalované se nepodařilo tuto informaci obstarat pro žadatele ani u jejího původce. Ke sdělení zvolila žalovaná neformální přepis.

12. Tento způsob vyřízení žádosti však nelze považovat za souladný s informačním zákonem, přičemž nelze souhlasit s žalovanou, že forma „neposkytnutí informace“ nemá na meritum věci vliv. V usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017-40, dospěl NSS k závěru, že potvrzení postupu povinného subjektu dle § 16a odst. 6 písm. a) informačního zákona vydané na základě stížnosti dle § 16a odst. 1 písm. b) téhož zákona není rozhodnutím o žádosti o poskytnutí informace, a proto se žadatel o informaci může bránit vůči povinnému subjektu nečinnostní žalobou podle § 79 odst. 1 s. ř. s. Současně v tomto usnesení NSS podrobně popsal rozdílné procesní důsledky vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti a pouhého neposkytnutí informace bez vydání formálního rozhodnutí, čímž dal jasně najevo, že vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti nepředstavuje pouhou formalitu.
13. Nevydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace za situace, kdy dle povinného subjektu požadovaná informace neexistuje, stejně jako za situace, kdy povinný subjekt tvrdí, že informace sice existuje, avšak on ji nemá k dispozici, nepředstavuje pouhé formální pochybení, neboť ve svém důsledku brání meritornímu soudnímu přezkumu postupu povinného subjektu. V řízení o žalobě proti nečinnosti se totiž soud nezabývá věcným posouzením způsobu vyřízení žádosti, nýbrž toliko tvrzenou nečinností povinného subjektu. Smyslem vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti je ochrana práv žadatele o informace, který může proti vydanému rozhodnutí brojit odvoláním, a následně žalobou, přičemž jedině v řízení o žalobě proti rozhodnutí může soud přezkoumávat důvody, které povinnému subjektu dle jeho tvrzení znemožnily požadovanou informaci poskytnout.
14. V posuzovaném případě tak krajský soud bude moci až v řízení o žalobě proti rozhodnutí (nadřízeného orgánu povinného subjektu o zamítnutí odvolání žalobce proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti podle § 15 odst. 1 informačního zákona) posuzovat, zda byl žalovaný povinen požadovanou informací disponovat (což žalobce tvrdí a hodlá prokazovat), popř. ji pro žalobce obstatat. V řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu nemá přezkum důvodů neposkytnutí informace povinným subjektem místo, a proto se soud nemohl zabývat tím, zda se na posuzovaný případ vztahuje žalobcem zmiňovaný pokyn Policejního prezidenta týkající se uchovávání datových souborů.
15. Lze proto shrnout, že nevyhověla-li žalovaná žádosti žalobce, přičemž ze spisu není patrné, že by existovaly důvody pro její odložení dle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona, nelze než uzavřít, že byla dle § 15 odst. 1 téhož zákona povinna vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2022, č. j. 5 As 201/2020-32). Svým neformálním postupem, rozporným s informačním zákonem, zkrátila žalovaná žalobce na jeho právu brojit proti důvodům neposkytnutí informace v odvolacím řízení a následně též v řízení soudním.
16. Pro úplnost soud uvádí, že na věci nic nemění ani skutečnost, že žalobce již požadované informace získal jinak, neboť povinnost žalované vyřídit podanou žádost stále trvá.

III. Závěr a náklady řízení

17. Vzhledem k výše uvedenému, a jelikož lhůta pro vyřízení žádosti žalovanou uplynula dne 8. 1. 2018, krajský soud podle § 81 odst. 2 s. ř. s. přikázal žalované, aby o žalobcově žádosti o informace rozhodla, čímž je v širším smyslu míněno, aby vyřídila žalobcovu žádost

některým z výše popsaných způsobů upravených v informačním zákoně (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2010, č. j. 4 Ans 16/2009-83).

18. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s tak, že procesně úspěšnému žalobci sice vzniklo právo na náhradu nákladů řízení, leč žádné náklady mu podle obsahu spisu nevznikly. Proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. O odměně právního zástupce žalobce, který byl žalobci ustanoven rozhodnutím soudu, bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Olomouc 22. srpna 2022

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu